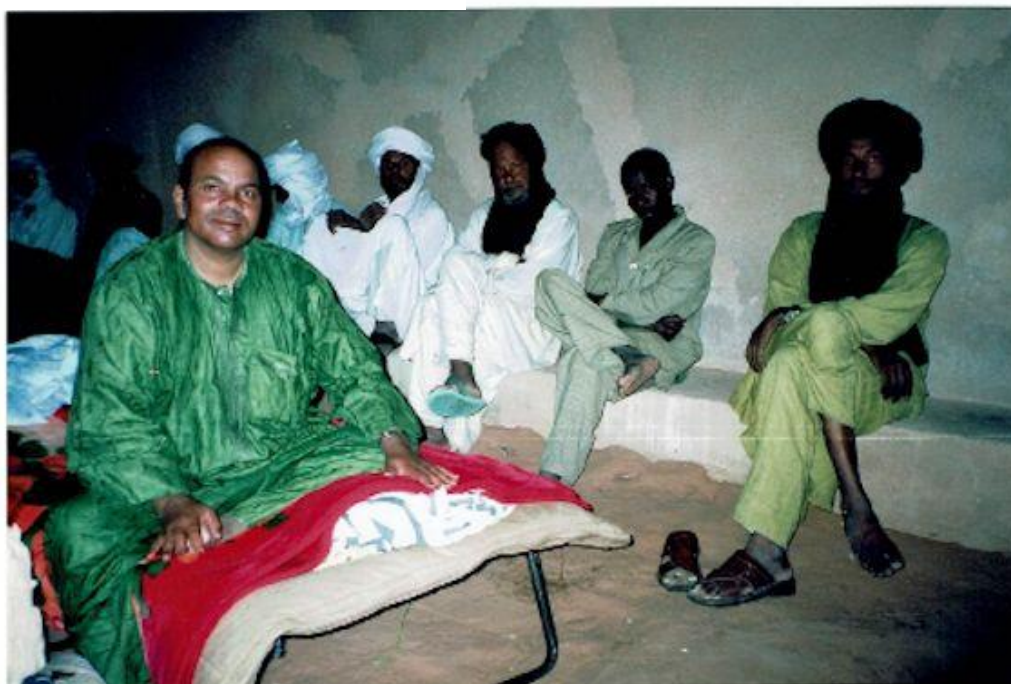

PROJEKT & KULTUR

nr. 134 ----- februar 2018

issn. 0901-8824

GENVEJ TIL UDVIKLING

www.gtu.dk

Skovvej 24, 9510 Arden. Tlf.: 9856 2994. gtu_sekr@hotmail.com
Medlem af Den Internationale Emmaus-Bevægelse

emmaus

INTERNATIONAL

PROVOKATØRER FOR FORANDRING

Velkommen til Projekt & Kultur nr. 134!

Projekt & Kultur udgives af Genvej til Udvikling (GtU), tlf.nr. 98 56 29 94 evt. 42 17 09 97
gtu_sekr@hotmail.com - www.gtu.dk

Kontingenter, abonnementsbetalinger og bidrag sendes til reg.nr. 9806, kontonr. 2071578634.
 Fra udlandet sender man til
 IBAN-nr. DK89 9806 2071 578 634
 Account-name: Genvej til Udvikling v/Jørgen Olsen, Skovvej 24, 9510 Arden
 Beneficiary bank: Jutlander Bank A/S
 SWIFT / BIC: **JUTBDK21**

Hvor intet andet angives, er teksten af Jørgen Olsen. **Indlæg til Projekt og Kultur nr. 135** skal aftales med koordinatoren på gtu_sekr@hotmail.com. Bladet skal udkomme i maj 2018.

Dette nummer af Projekt & Kultur er trykt på Godsbanen i Århus i 100 eks. Redaktionen ønsker at fremme bladets formidling og opfordrer til eftertryk med kildeangivelse. Med navn signerede artikler udtrykker ikke nødvendigvis foreningens holdninger.

Dette nummer indeholder:

3: **En baobab er væltet** – nekrolog over Ghabdouane Mohamed.

4: Mødedeltagelser og udstillinger – Mediemarkeringer.

5: **Afrikansk marked i Aarhus**
 - af Lene Nørtoft.

6 – 7: **Hyldest til Graziano Zoni**
 - af Emmaus International
 - oversat af Sara Grund Sørensen.

8 – 9: **Patrick Atohoun – benineren i Abbé Pierres fodspor**
 - af Benjamin Polle, Jeune Afrique
 - oversat af Naja Egede Kristensen.

10 – 12: **José, ansvarlig for Nokoué-programmet i Benin, på rundtur i Frankrig**
 - af Emmaus International
 - oversat af Gitte Vejlgård.

13 – 16: **Med kærlig hilsen – Breve fra Tanzania 1968-70**
 - Arne Rosenkvist anmelder en bog af Ingeborg Evans.

Billedet på forsiden er taget af Poul Kruse i 2008 i Ghabdouane Mohameds hus i Amatal. Det er Ghabdouane til venstre. Læs nekrologen på side 3!

Billedet på bagsiden er taget af Ingeborg Evans og er fundet på side 13 i bogen ”Med kærlig hilsen – Breve fra Tanzania 1968-79”, som anmeldes af Arne Rosenkvist på siderne 13-16. Billedteksten er: ”En nabo uden for sit hus med sine to drenge. Det var dem, jeg senere fik i skole.”

Hermed en stor tak til alle, som har sendt kontingenter og bidrag siden sidst!

Vi er for tiden 133 medlemmer. Hvis der er vedhæftet en seddel med kontooplysninger, har du ikke betalt for i år.

Husk at læse www.gtu.dk – her opdateres www.gtu.dk/Nyheder.htm og www.gtu.dk/Kalender.htm ganske ofte.

Pakker til Kooperativet i Amatal

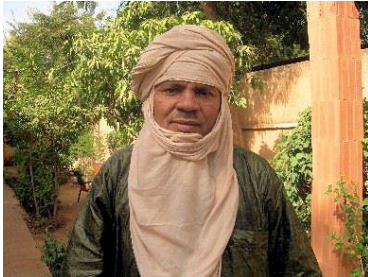
Vi sendte i 2017 4 pakker = knapt 60 kilo, med varmt tøj til Kooperativet i Amatal. Tøjet kan hjælpe nogle af de fattigste i området i det inderste Vestafrika til at overleve de kolde nætter fra november til februar. Den 12. februar i år sendte vi igen en pakke.

Tak til alle bidragydere, som gjorde det muligt at sende pakkerne! Tak til alle, som har skænket tøj! Tak til Røde Kors i Arden for brillerne, som vi sender med!

Forvarsel

Genvej til Udviklings generalforsamling er berammet til kl. 13 til 18 søndag den 17. juni i Hobro. Indkaldelse i Projekt & Kultur nr. 135 i maj 2018.

En baobab er væltet

(foto: Isabelle Grignon)

Den 4. januar døde Ghabdouane Mohamed, 64 år. Han var sekretær i Kooperativet i Amataltal, Agadez-regionen, Niger, og koordinator i Projekt Egnsudvikling i Amataltal. Han var ved sin død borgmester i Ingall kommune og havde tidligere været medlem af nationalforsamlingen. Folk fra Agadez og Amataltal mv. mødte op hos familien, og mange sagde til sønnen, Ahmed Ghabdouane: ”Det er et baobabtræ, der er væltet!”

Ghabdouane var et energibundt og en dygtig organisator, som inddrog hele befolkningen i Amataltal-zonen i kooperativet, uanset om de var tuareger som flertallet, eller de var fulbeer, igdalen eller hausa.

GtU lærte Ghabdouane at kende gennem vort æresmedlem, lektor emeritus i arabiske og berberiske sprog, Karl- G. Prasse. Karl havde i en årrække nydt godt af Ghabdouanes inspiration i forhold til Karls sprogforskning. Og en dag kom korrespondancen ind på udviklingen på Ghabdouanes hjemegn.

I medfør af denne forespørgsel påtog GtU sig at forvalte midler fra DANIDA, Udenrigsministeriet, til Projekt Egnsudvikling i Amataltal. DANIDA-delen af samarbejdet varede i årene 1999-2010; men vi havde også samarbejde i gang før dette forløb, med finansiering fra Tipsmidlerne og forskellige fonde samt private bidrag.

Efter ophøret af den store satsning er vi fortsat med at sende pakker med briller, lidt undervisningsmateriale samt brugt tøj, som redder liv, eftersom temperaturen fra november til februar ligger omkring frysepunktet om natten, og mange telte ikke beskytter tilstrækkeligt.

I DANIDA-årene indgik renovering af brønde, kornkværn, kornbanker, gartneri og ikke mindst en alsidig undervisningsvirksomhed, rettet mod børn og voksne. I Amataltal landsby ligger den tosprogede Karl-G. Prasse-Skolen, hvor børnene lærer fransk og tuaregisk efter samme alfabet, idet lektor Prasse har udarbejdet en latinsk bogstavering af det tuaregiske sprog.

I 2001 havde vi besøg i Danmark af Ghabdouane, ledsaget af landsbyleder i Amataltal, Housseïni Akanawa. De fik et lille indtryk af vort land og mødte et bredt udsnit af GtU's medlemmer og samarbejdsorganisationer.

Man kan læse meget mere om samarbejdet på [www.gtu.dk/Kooperativet i Amataltal.htm](http://www.gtu.dk/Kooperativet_i_Amataltal.htm)

Æret være mindet om Ghabdouane Mohamed!

- Jørgen Olsen.

1999: Første pumpe nogensinde på en brønd i Amataltal-zonen. Daouda svinger pumpen, og vandet under Housseinis hånd er lige så rent som vand fra vandhaner i Danmark.

Ghabdouane til venstre
(foto: Jørgen Olsen)

Ghabdouane som underviser på den tosprogede skole, Karl-G. Prasse-Skolen
(foto: Kooperativet i Amataltal)

Mødedeltagelser og udstillinger

Plakat fra et tidligere marked

Julemarked på Møllestien i Århus

Markedet blev gennemført den 25. november. Genvej til Udvikling havde en vellykket dag på julemarkedet, hvor vi på vores bod solgte varer for 2.188 kr., heraf vedrørte de 300 vores samarbejdspartner Kologh Naba.

Medvirkende for GtU var María Cecília Castro-Becker, Lise Hassing Karlsen, Kristian Katholm Olsen, Vera Teglgaard og Jens Elgaard Madsen.

Markedet var arrangeret af organisationen One Step, som oplyser, at den opnåede et overskud på 70.000 kr. til sit arbejde. Læs om One Step på <http://www.onestep-dk.dk/one%20step.htm>

Julesalg ved Marianne Dithmer, Herlev

Marianne har solgt til venner og familie samt på arbejdspladsen, Social- og Sundhedsuddannelsescenteret Brøndby, Herlev, Gladsaxe (SOSUC).

Igen i år havde Marianne et super salg på SOSUC. Vi takker mange gange for støtten, som skolens medarbejdere og elever troligt har ydet de sidste 4 år hver jul.

Marianne solgte denne gang for 3.120 kr.

Vinter i Himmerland

Jørgen Olsen præsenterede vores blandede u-landhandel på de nævnte markeder med de følgende kontante resultater (*alle salgsfremstød tjener desuden et oplysningsformål*):

Den 3. december i Kulturhuset i Arden.....392 kr.
Den 16. december på Bazar Skelund.....527 kr.
Den 20. januar på Bazar Skelund.....158 kr.
Den 17. februar på Bazar Skelund.....132 kr.

På markedet i Kulturhuset i Arden medvirkede desuden Ninna Hougaard.

Mediemarkeringer

Tro og udvikling

Journalist Jørgen Harboe skrev et blogindlæg på Globalnyt den 11. januar

<https://globalnyt.dk/content/tro-og-udvikling>

GtU's koordinator benyttede lejligheden til at anbefale denne anmeldelse om emnekredsen <http://gtu.dk/PK127-10-11.pdf>

Red verden

Peter Kenworthy fra Afrika Kontakt skrev den 18. januar et debatoplæg på Globalnyt

<https://globalnyt.dk/content/red-verden>

GtU's koordinator har tilføjet en kommentar.

Facebook

GtU's koordinator, Jørgen Olsen, har en profil på Facebook, hvor han ofte skriver noget vedr. foreningen, nogle gange er det notitser, der også står på www.gtu.dk/Nyheder.htm eller www.gtu.dk/Kalender.htm - eller notitserne kan være fundet på Facebook-profilen Act Emmaus <https://www.facebook.com/groups/686953814805959/> hvor der skrives om bevægelsen i nutid og fortid, bl.a. for at mindes Abbé Pierre.

Afrikansk marked i Aarhus

- af Lene Nørtoft

Aarhus har fået endnu et marked i 2017. Ud over alle de forskellige markeder rundt omkring i byen, hvor temaet ofte er genbrug, er der nu også et afrikansk marked.

I 2017 var der et i foråret og et i efteråret, hvor det sidste foregik over to dage. Rammen var her den flotte Foyer på Godsbanen, hvor der er masser af plads og højt til loftet. Rummet summede af liv og besøgende fra nær og fjern, både til dette og andre arrangementer i bygningen samt restauranten lige ved siden af markedet. Mentalt var der også højt til loftet. Gæsterne blev nemlig inviteret indenfor til 14 forskellige salgsstande med smukke kvalitetsprodukter bragt dertil af foreninger og små entreprenører, hvoraf mange har afrikansk baggrund. Alt sammen under overskriften "Made in Africa".

Formålet med markedet er netop at gøre opmærksom på den rigdom af kunst og kunsthåndværk, som findes i forskellige afrikanske lande, og som giver producenterne mulighed for at skabe sig en indkomst fra handel med disse på fair vilkår. Varerne kommer fra lande som Burkina Faso, Senegal, Niger, Nigeria, Elfenbenskysten, Ghana, Madagaskar, Zambia, Benin med flere. Der er hårplejeprodukter, forklæder, puder, børnetøj, smykker, modetøj, tekstiler, kurve, skulpturer og taburetter. Når sulten meldte sig kunne man nyde en portion Jollof fra Nigeria eller Sambusa fra Zambia.

På programmet var der begge dage levende musik med optræden af bandet Kepar Gui, som spiller en blanding af senegalesisk og dansk musik med Pape Seck fra Senegal som ledende percussionist.

Og så var der modeshow med det farverige afrikanske wax-print tøj både til børn og voksne. Det vakte især begejstring med de små poder på catwalken, men også da nogle unge modeller spontant dansede sig vej mellem publikum midt gennem markedet til tonerne af den nye afrobeat-musik, som i disse år især kommer fra Ghana og Nigeria.

Under hele markedet var der desuden mulighed for, at man som gæst kunne få bundet et

headwrap, et wax-print-tørklæde, på hovedet i mange kunstfærdige former. Entreprenøren bag har sine rødder i Brasilien, og dermed var den afrobrasilianske modescene også repræsenteret.

Headwrap på Cecilia Christensen
(foto: Luciana Wraae, Urbanicca)

Sidst men ikke mindst var der begge dage afsat en stor del af den ene væg til en maleriudstilling af den burkinske kunstner Christophe Sawadogo. Der var stor interesse for disse mesterværker, men også for de mindre bronzeskulpturer af Boureima Ouedraogo, som der også blev solgt godt af hen over weekenden. Skulpturerne er en ironisering af den rige overklasse i Burkina Faso, hvor de er udformet som dyr med fine klæder i arrogante positurer. Det var Claus Reiche fra Innovation-X, som var kurator på denne del.

I 2018 er der planlagt et marked i pinsen i Remisen og gårdhaven på Godsbanen, Skovgaardsgade 3 i Aarhus centrum d. 19.-20. maj og på Folkestedet lige i nærheden d. 2. september. Alle er naturligvis velkomne.

Følg Afrikansk Marked på Facebook og hold dig orienteret om markedet i pinsen ved at tilmelde dig denne Facebook-begivenhed. Burkina Faso vil bl.a. være repræsenteret ved Association Kologh Naba og gennem produkter hos Genvej til Udvikling (GtU). Underholdningen til arrangementet er endnu ikke fastlagt af de tre kvinder, som er initiativtagere og arrangører, Vera Teglgård, Luciana Wraa og Lene Nørtoft.

Graziano Zoni sammen med Abbé Pierre – billedet må være fra 1990'erne
(foto: Emmaus International)

HYLDEST TIL GRAZIANO ZONI

- oversat fra engelsk af Sara Grund Sørensen
- <https://www.emmaus-international.org/en/news/1808-hommage-à-graziano-zoni.html> - der kan klikkes til en fransk eller en spansk version som overalt hos Emmaus International
- fodnoter af Jørgen Olsen.

Graziano Zoni, en vigtig person inden for Emmaus-Bevægelsen i Italien, er for nylig afgået ved døden.

Patrick Atohou, formand for Emmaus International, deler her sine minder om Grazianos kampe og Graziano som person.¹

¹ Læs artikel om Patrick Atohou fra bladet Jeune Afrique på siderne 8 og 9.

Hvordan kendte du Graziano?

Jeg mødte Graziano, da jeg arbejdede for ærkebiskoppen af Cotonou² i 1980'erne. Som formand for foreningen Mani Tese³, kendte Graziano Afrika.

Han mødte Abbé Pierre i Assisi, hvor de derefter blev tætte venner, og senere blev han udsending for Abbé Pierre i Afrika.

Det var takket være Graziano, at Abbé Pierre mødte Monseigneur de Souza⁴ i Benin, og at Emmaus blev relanceret i Afrika i 1990'erne.⁵

Hvordan bidrog han med udviklingen af Emmaus på tværs af lande?

Graziano var medlem af bestyrelsen og forretningsudvalget i Emmaus International fra 1995 til 2000, og derfor deltog han i alle diskussionerne på det internationale niveau.

Han støttede adskillige afrikanske grupper i processen med at blive medlem af bevægelsen. Han var en pioner inden for forsendelsen af containere, et program som gør det muligt for Emmaus-grupper i Europa at sende containere fyldt med effekter til Afrika og Latinamerika.

Graziano havde sit eget unikke solidaritetssyn - han brød sig ikke om ideen med solidariske "projekter", da han så konceptet som værende med til skabe en yderligere afhængighed hos modtagerne af støtten - altså afhængighed af dem der finansierer projekterne.

Han foretrak at snakke om initiativer, hvor alle de medvirkende har selvstyre og har mulighed for at arbejde efter bedste evne.

Graziano var først og fremmest en person som havde tiltro til menneskeheden. Han kunne altid se det gode i de mennesker han mødte, uanset deres kultur eller fortid.

Hans holdning var, at de der var udstødte, ikke skulle opgive håbet, men derimod fortsætte for at tvinge menneskeheden til at gøre mere.

Hvilke udfordringer fokuserede Graziano på?

Hans vision om at leve sammen er blevet hos mig - Graziano var en meget rolig og fredfyldt mand, og han brød sig ikke om splid. Overalt hvor han kom, opmuntrede han mennesker til at løse deres konflikter gennem diskussioner og forhandlinger.

Graziano var også engageret i social retfærdighed - han opmuntrede udviklingen af mikrokredit-initiativer i Emmaus-Bevægelsen. Han mente, det var vigtigt at skabe en større rolle for mikrokredit, og at man burde investere flere ressourcer i sådanne projekter, for at hjælpe de mest udstødte i samfundet med at udvikle indkomstskabende aktiviteter og derved genvinde deres rettigheder.

Bag alle hans initiativer var der et politisk fremtidssyn - han skrev dybdegående artikler i Emmaus Italiens tidsskrift gennem adskillige år.

Hvad vil du huske ham for?

Graziano var en stille mand; men han bidrog en masse til bevægelsen og delte dens værdier, hvor end han drog hen. Han havde altid noget konstruktivt at sige.

Jeg beundrede ham ofte for at skride til handling for Emmaus-Bevægelsen, og udtale sig på vegne af Emmaus. Jeg vil aldrig glemme, at Graziano var den person, som opmuntrede mig til at stille op som formand for Emmaus International.

Han gav mig råd og støtte i denne proces, ved at fortælle om vigtigheden i at vise Afrikas værdier og færdigheder til gavn for omverdenen, samt at han hjalp mig med at indse, at jeg som formand kunne skabe fokus på disse ting.

² Isidore de Souza – se note 4!

³ Ikke-statslig organisation, som kun eksisterer i Italien - <https://www.manitese.it/>

⁴ Læs om Ærkebiskop Isidore de Souza <https://globalnyt.dk/content/mit-afrikanske-idol>

⁵ Fra 1961 til 1982 fandtes en enkelt Emmaus-medlemsorganisation i Afrika, nærmere bestemt i Rwanda. Læs mere om Emmaus Afrika på <https://www.emmaus-international.org/en/who-are-we/emmaus-around-the-world/africa.html>

Patrick på Emmaus Internationals generalforsamling
i Jesolo, Italien, april 2016
(foto: Jørgen Olsen)

Patrick Atohou, benineren i Abbé Pierres fodspor

- af Benjamin Polle, *Jeune Afrique*
- oversat af Naja Egede Kristensen fra http://gtu.dk/Patrick_Atohou_in_Jeune_Afrigue.pdf
- fodnoter af Jørgen Olsen.

Denne beniner er den første afrikaner til at stå i spidsen for Emmaus International.

"Jeg er den første afrikaner, der turde!" Bortset fra provokationen ses en ægte stolthed på Patrick Atohouns brede smil. I en alder af 56 år, og efter et 30 år langt engagement i Emmaus International, blev benineren i 2016 valgt som formand for fire år for netværket.

Det er første gang, at denne struktur, der omfatter Emmaus-grupper over store dele af verden, sætter

en mand fra et sydligt land i spidsen, hvor nogle ville have ønsket en franskmand eller italiener i toppen af organisationen, som det plejede at være.

Men vi må tro på, at det var et fornuftigt skridt at tage: På sekretariatet i Montreuil, forstad til Paris, siger alle du til ham og kalder ham ved hans fornavn.

Patrick har formået at gøre indtryk. Som han viser med sin vilje til at føre en mindre Europa-centreret politik. Men med kun godt 50 medlemsorganisationer i Amerika, Asien og Afrika¹ mod omkring 300 i Europa er opgaven ikke let. "Hans karriere giver ham en legitimitet, som hans forgængere ikke havde," siger Emmaus Internationals generalsekretær, Nathalie Péré-Marzano.

¹ Helt præcist er der pr. februar 2018 7 medlemsorganisationer i Asien, 14 i Afrika og 31 i Amerika (2 i Nordamerika og 29 i Sydamerika).

Tallene er fra Emmaus Internationals hjemmeside <https://www.emmaus-international.org/en/who-are-we/emmaus-around-the-world.html>

Patrick blev født den 11. februar 1960 i Porto-Novo og tilbragte en fredelig barndom i Cotonou² med sine syv brødre. Hans kærlige forældre var lærere.

Først i en alder af 20 år blev han konfronteret med ekstrem fattigdom. Efter at han havde taget en bachelorgrad blev han sendt på en lærergerning i den nordlige del af landet, hvilket var en fast praksis for studerende under den marxistiske præsident Mathieu Kérékou's regering.

"Jeg ville ikke flygte som alle mine venner, der søgte tilflugt i nabolandene."

I Natitingou, en by i nordvest, hvor han tilbragte året, gjorde indbyggernes usikre liv indtryk på ham: De lange ture på cykel eller æselryg i denne bjergrige region, manglen på lærebøger og manglen på infrastruktur til at behandle de syge. "Jeg forlod egnen med en anden vision om livet."

Landbrugsvirksomhed

Situationen hærdedes i 1980'erne og jobbene blev knappe. "Men jeg ønskede stadig ikke at flygte som mine venner," siger Atohoun.

En ven fortalte ham om en mulighed for at oprette et gartneri på noget forladt jord ved siden af lufthavnen. Så Patrick gik i gang med at dyrke salat, gulerødder, rødbeder ... Han solgte sammen med andre unge sin høst på markederne i Cotonou - til hans forældres store ærgrelse - de forventede mere af deres søn med en mastergrad i økonomi.

Den lille gartnerivirksomhed viste sig at være ganske lovende. Så lovende, at Patrick Atohoun mødte sin store læremester, Ærkebiskop Monseigneur de Souza.³

Drivkraften for den demokratiske overgangsproces i 1990 efter Kérékou var præst i Cotonous fængsel og sendte nogle fanger til Patrick, så han kunne hjælpe dem med at blive reintegreret i samfundet.

I kraft af de gode relationer med ærkebiskoppen blev Patrick Atohoun ansat af ærkebispedømmet og senere betroet ledelsen af det første Emmaus-samfund i Benin. På en gård, der er tyve gange større end den halve hektar ved lufthavnen, begyndte han nu at tage imod et større antal unge beninere.

Et valg af værdier

Hvorfor blev Patrick Atohoun medlem af en kristen-inspireret bevægelse som Emmaus? Svaret ser ud til at være indlysende, når man finder ud af, at hans mor underviste i katekismen, at han meget tidligt engagerede sig hos Les Jeunesses Catholiques⁴, og at hans fire børn blev indskrevet i katolske institutioner i Cotonou. Han forklarer dog, at han ikke har foretaget et religiøst valg, men et valg af værdier. Han deler fuldt ud de samme værdier som Abbé Pierre, der grundlagde Emmaus i Frankrig i 1949 med opfordring til gensidig hjælp og solidaritet. "Emmaus er ikke bare en beholder med tøj."

Siden han blev valgt, har den nye formand rejst meget. Når han ikke er i Montreuil i Paris-regionen, hvor han bor på sekretariatet, er han i Benin (aldrig mere end en uge ad gangen) eller længere væk: Indien, Colombia, Skandinavien ... Rejserne følger efter hinanden med en sådan hastighed, at han nogle uger efter valget fik det dårligt. Bagsiden af engagementet: Han ser næsten ikke sine fire børn, som er overladt til hans kone Eleonores omsorg.

Men hans indsats er værdifuld for Emmaus, og hans berømmelse vokser i Benin. Paradoksalt nok giver hans lange fravær ham en vis aura, som når helt til toppen af staten. Nogle ministre sender bud efter ham. I begyndelsen af året, da præsidentfruen Claudine Talon oprettede sin velgørende fond, henvendte hun sig til ham.

Tilbage til Benin

Patrick Atohoun sørger for at være forsigtig med politik. Når han stiller sin pilgrimsstav fra sig i 2020 og overlader den til en ny formand, vil benineren ydmygt vende hjem til sit land. Genfinde sit familieliv i Fidjrossè, et kvarter i Cotonou.

Og genoptage sit arbejde på gården, nu installeret i Pahou, ikke langt fra den økonomiske hovedstad Cotonou.

Til den tid lover han at være hårdtarbejdende, at bruge mindre tid i himlen for i stedet at beskæftige sig med jordnære problemer hos de tyve unge mennesker, som Emmaus Pahou fortsat byder velkommen hvert år for at reintegrere dem i samfundet.

² Porto Novo er Benins hovedstad. Cotonou er den største by.

³ Læs om Ærkebiskop Isidore de Souza <https://globalnyt.dk/content/mit-afrikanske-idol>

⁴ De Unge Katolikker.

Et af vandforsyningsanlæggene ved Nokoué-søen.

JOSÉ, ANSVARLIG FOR NOKOUÉ-PROGRAMMET I BENIN, PÅ RUNDTUR I FRANKRIG

- oversat fra fransk af Gitte Vejlgård, fra <https://www.emmaus-international.org/fr/actualites/1885-josé,-compagnon-du-programme-nokoué,-au-bénin-en-immersion-en-france.html> – her kan skiftes til engelsk eller spansk – nederst kan ses en film fra programmet, af varighed 4½ minut
- fotos af Emmaus International
- fodnoter af Gitte Vejlgård og Jørgen Olsen.

José Hounsa er ansvarlig for overvågningen af vand- og sanitetsværkernes drift i Nokoué-programmet i Benin.¹

I november 2017 påbegyndte han en rundtur hos Emmaus-samfundene i Frankrig for at lære mere om, hvordan de er organiseret samt hvordan de tilrettelægger det arbejde, der udføres af de kvinder og mænd, der bor og arbejder i samfundene.

¹ Læs bl.a. om Nokoué-programmet i denne artikel <http://gtu.dk/PK120-9-10-11-12-13.pdf>

Hvad har dit formål været med at komme til Frankrig?

Som ansvarlig for overvågning af driften af vand- og sanitetsværkerne ved Nokoué-søen står jeg for at koordinere det fælles liv og sikre mig, at infrastrukturen fungerer og forvaltes på en god måde.

Formålet med at komme til Frankrig er få kontakt til Emmaus-grupperne for at studere deres organisation og trække paralleller til den måde, vi har organiseret vores forening ved Nokoué-søen på. De anvender måske nogle gode metoder, som vi kunne kopiere.

Hvad har du lært om livet i Emmaus-samfundene i Frankrig?

Jeg har kunnet konstatere, at arbejdet er godt struktureret, samt at der er meget faste rammer. Jeg har også lagt mærke til, at ansvaret er fælles.

Hvor jeg havde forventet at se chefer og bureaukrater, har jeg måttet konstatere, at alle deltager i arbejdet, uanset deres status i samfundet. Lederne er direkte involveret i aktiviteterne i felten. Selv om man har det ledende ansvar, slipper man ikke for at deltage aktivt i arbejdet, hvad der ellers godt kunne være tilfældet hos os.

Kort sagt, jeg har oplevet, at alle giver sig 100 pct. hele dagen lang. Alle arbejder hårdt i 8 timer. Det er noget, der rykker.

² I Frankrig er der næsten ingen ledere af Emmaus-samfund, der bor sammen med samfundenes egentlige medlemmer. De bor andetsteds og tager på arbejde hver dag i samfundene.

Hvilke udvekslinger har du haft med dem, der bor i Emmaus-samfundene?

Jeg har arbejdet sammen med dem og deltaget i mange aktiviteter: salg, sortering, pålæsning og aflæsning. Vi har også været rundt i byerne for at indsamle møbler.

Den udveksling, der har fundet sted, har fået mig til at indse, at vi har mange fælles punkter. Først og fremmest kærligheden til arbejdet og viljen til at give sig fuldt ud. I Emmaus-samfundene, som ved Nokoué-søen, holder vi ikke regnskab over vores timer og ej heller over vores engagement!

Dernæst har jeg erfaret, at disse mennesker, som tidligere var udstødt af samfundet, ikke længere føler sig marginaliseret, og dette takket være Emmaus. Det samme gælder for os ved Nokoué-søen. Da vi følte os udstødte og ikke havde adgang til drikkevand og sanitet, gav Emmaus os en mulighed for at kunne generhverve vores rettigheder, og i særdeleshed retten til vand. Det får mig til at føle mig som en del af Emmaus-dynamikken.

Hvilken slags solidaritet har du oplevet?

Solidariteten er overalt. Det er en meget levende solidaritet! Mellem dem, der bor og arbejder i Emmaus-samfundene, mellem lederne indbyrdes og mellem lederne og Emmaus-samfundenes medlemmer.² Uden solidaritet var det ikke muligt at udføre arbejdet.

Nokoué-programmets officielle navn er PCSEN, som står for "Programme Citoyens Solidaires pour l'Eau à Nokoué".³

Imidlertid står det nogle gange lidt skidt til med denne solidaritet blandt borgerne. Når jeg er tilbage i Benin, vil jeg prøve at fremhæve værdien af solidaritet.

(fortsættes side 12)

³ "Solidarisk Borgerprogram for Vand i Nokoué"

José, ansvarlig for Nokoué-programmet i Benin, på rundtur i Frankrig

(fortsat fra side 11)

Jeg er dog bevidst om, at alle forandringer kræver tid. Jeg tror, at denne adfærdsændring og implementeringen af den gode praksis kommer til at foregå gennem arbejdet – ved at give folk opgaver med en tidsfrist, gøre dem ansvarlige og selvstændige i udførelsen af opgaven og så sikre en opfølgning på arbejdet.

Hvad har du lært af denne rundtur?

Det er en meget berigende oplevelse, og jeg tror, at Emmaus International har set rigtigt, da de foreslog mig at tage denne rundtur i Frankrig for at lære mere om Emmaus-samfundenes virke her.

Nokoué-programmet er i høj grad finansieret af bidrag fra Emmaus-organisationer over hele verden, og jeg er meget glad for at have oplevet kilden til denne finansiering.

Selv om det kun er få af de aktive, der har haft mulighed for at være i Benin og konstatere Nokoué-programmets fremskridt, er de alle godt informeret, og mange af dem har arbejdet for at rejse midler til programmet.

Jeg har kunnet konstatere, at mange af beboerne i Emmaus-samfundene er tidligere udstødte, der nu hjælper andre udstødte, og som har stillet deres styrke, deres arbejdskraft og deres intellekt til rådighed for Nokoué-programmet. Det gør mig endnu mere bevidst om mit ansvar og giver mig lyst til at sikre, at vores lokale fællesskab udvikler sig blot en lille smule hver dag.

Mange huse i og omkring Nokoué-søen er bygget på pæle.

Fra side 16 i bogen: Der steges kylling på cykelegre
(foto: Ingeborg Evans)

Med kærlig hilsen Breve fra Tanzania 1968 – 70

- af Ingeborg Evans
- udgivet på forlaget bogForm 2017
- 118 tæt illustrerede sider
- 300 kr. hos boghandleren samt på www.bogform.dk
- anmeldt af Arne Rosenkvist, u-landsfrivillig i Østafrika 1968-70.

Ingeborg har i hele sin tid som u-landsfrivillig i Tanzania i årene 1968-70 hver måned sendt et fællesbrev hjem til familie og venner på Randers-egnen. Det var et gensyn med disse breve, der fik hende til at udgive denne bog.

Anmelderen, der selv var frivillig i samme tidsrum, møder Ingeborg første gang ved det bryllup, der omtales, hvor en dansk frivillig giftede sig med en kenyansk statsborger af indisk

oprindelse.

Hun kommer her igennem Nairobi, på vej til ferie i Etiopien.

Tanzania vil selv

Det tidsrum, brevene og bogen omhandler, er tiden efter Tanzanias selvstændighed, da alle troede på fremgang, og hvor den dynamiske præsident Nyerere ønskede, at landet skulle klare sig selv. Det skriver han om i bogen ”Tanzania vil selv”.

Denne vil-selv-indstilling havde en del ulemper, som sætter Tanzania tilbage i udviklingen - det berøres også i bogen.

(fortsættes side 14)

Med kærlig hilsen – Breve fra Tanzania 1968-70

(fortsat fra side 13)

U-landsfrivillig

Hvad er en u-landsfrivillig? Nu da der er gået 50 år, er det ikke umiddelbart forståeligt for yngre generationer. Anmelderen må tiere og tiere fortælle, hvad en u-landsfrivillig er, eller hvad det amerikanske Peace Corps står for.

Peace Corps-ideen opstod med præsident Kennedy. Han satte endda sin svoger til at organisere det.

Ideen var, at mere eller mindre idealistiske unge i stort antal skulle rejse til u-lande for at hjælpe, ved at leve et jævnt og muntert liv, uden de store skattefrie lønninger, der ellers blev betalt for udviklingsarbejde.

I Danmark, hvor man lige havde fået oprettet DANIDA til at tage sig af u-landsproblematikken, skævede man til det amerikanske Peace Corps - efter devisen "So ein Ding müssen wir auch haben"

Med indsigt i offentlig forvaltning, var det nok klogt af DANIDA, at udenrigsministeriet ikke selv prøvede på at bestyre frivilligprogrammet, men klogeligt overlod det til Mellemfolkeligt Samvirke (MS). En hjælpeorganisation, der var opstået i kølvandet på Anden Verdenskrig, hvor unge efter 1945 tog ud og hjalp i det krigshærgede Europa, og derfor havde erfaring i at administrere hjælp på et minimalt budget.

Der var en 6-8 udvalgte lande, hvor frivilligprogrammet kørte, her havde MS en lokal administrator.

Den måde hvorpå han tog imod forfatteren i Dar es Salaam, og skikkede hende videre på egen hånd, hvor hun selv måtte finde en bus, der kunne skaffe hende frem til den skole, hvor hun skulle undervise, var ikke den normale form for MS, der normalt tog bedre hånd om sine udsendte. Det var derfor beskæmmende for MS' lokalrepræsentant i Tanzania.

Men måden Ingeborg tacklede det på, og kom frem til Korogwe, viser at valget af hende til u-landsfrivillig var rigtigt. Mindre robuste piger havde givet op allerede her.

Motorcyklen

Motorcyklen var en ide udtænkt i København, om at når de frivillige kørte på motorcykel, var de tættere på de afrikanere, de skulle hjælpe, end hvis de kørte i bil. Det var jo på en måde rigtigt; men der var dog stadig himmelvid afstand fra en hvid på en piki piki, som motorcyklen hedder på swahili, og til de barfodede indfødte, der vandrede langs vejen.

Masaier

Normalt er det dyrelivet, der gør størst indtryk på folk, der besøger eller lever i Østafrika. Her får vi mere om kulturen og menneskene, forfatteren kommer tættere på lokalsamfundet, end mange andre udsendte.

Lige som masaierne fylder meget i Karen Blixens fortællinger, fylder de også meget for alle andre, der har mødet dem på deres vej. Her er Ingeborg ingen undtagelse, man støder ikke upåagtet på det stolte naturfolk, der er svært at indpasse i opbygningen af en moderne stat.

Mangler rugbrød

I 1969 var alle de eksotiske frugter, vi i dag ser i Brugsens grøntsagsafdeling, ikke almindeligt kendte i Danmark. Vi der boede under tropeforhold kunne sige som digteren, der skriver om sømanden: "Der spiser af de frugter, som bonden aldrig ser".

Nogle af de frugter tog vi til os, andre lærte vi nok ikke at sætte pris på; men uanset hvad vi kunne købe af jordens givtighed, så savnede vi som forfatteren skriver: "Vi har masser af mad, men mangler rugbrød."

Højden og bagepulver

Ingeborg gør samme erfaring, som mange lavlandsdanskere gør, når de skal bage i bjergene. Barometertrykket falder, når man kommer op i højden, og dermed også det tryk, der skal holde gær eller bagepulver i ave.

Det er ikke noget en dansker, der er født og opvokset ved havoverfladen, tænker over, før bagværket hæver helt uhæmmet.

Fra side 81 i bogen: Udsigt fra mit udsigtspunkt på bjergsiden.
Her bor en familie. Hver kone har sin egen hytte,
og der er fælleshytter til opbevaring af afgrøder og til madlavning
(foto: Ingeborg Evans)

Ferieoplevelser

Etiopien var et yderst interessant bekendtskab. Ikke kun at Egyptens oversvømmelser starter her med den Blå Nil, men hele den gamle kultur, der har været her, i dette bjergland, der har været kristent siden apostlenes dage og har holdt stand imod den muslimsk invasion.

Zanzibar er en anden kultur, der også var værd at opleve på trods af, at Europas deling i øst og vest også med revolutionen i 1964, var kommet til øen, og med østtysk hjælp prøvede man på at opbygge et styre, som det der var i DDR.

Den rigtige måde at komme til Zanzibar på er at sejle med et af de gamle arabiske Dhow-sejlskibe, der har bundet Østafrika sammen med Arabien i århundreder. Og selv om forfatteren oplever Dhow'ernes ankomst til havnebyen Tanga, må hun krybe til de moderne transportmidler og flyve de 20 minutter i et lille fly til Zanzibar.

Hold til venstre

Østafrika har som gammel engelsk koloni venstrekørsel. Derfor står der i rundkørsler et skilt med "Keep Left". På swahili hedder en rundkørsel derfor en "keepileft". I et af kapitlerne får vi lige med, at det var ved at køre den forkerte vej rundt i en keepileft, at hun traf sin nuværende mand John,

der er waliser. Jeg havde fornøjelse at være med til deres bryllup, da det en del år senere blev holdt i Randers.

Hjemkomst

Der blev talt meget om kulturchok for os, der rejste ud. Det kulturchok vi fik, da vi kom ud til det fremmede, var nu til at overse, vi var jo forberedt på mødet med de fremmede kulturer. Det rigtige kulturchok fik vi først, da vi kom hjem og opdagede, hvordan danskernes lille-verden-opfattelse ikke strækker sig langt ud over hverdagen. Den rummede i hvert fald ikke interesse for livet i et u-land. Denne bog beskriver i det sidste afsnit "Hjem til Danmark igen" ganske godt, hvordan det føles at komme hjem til andegården.

Bogen er anbefalelsesværdig, først og fremmest fordi teksten er fra breve, der er skrevet på stedet. Vi får en masse skønne detaljer med, der ellers ville være gået tabt i erindringens forgængelighed i de forgange 50 år. Samt en masse dejlige illustrationer fra Afrika.

.....

På bagsiden: Fra side 13 i bogen: En nabo uden for sit hus med sine to drenge. Det var dem, jeg senere fik i skole (foto: Ingeborg Evans)

